

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Херсонський державний університет
Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра англійської філології та світової літератури
імені Олега Мішукова

**«Конструювання української національної ідентичності у медійному
дискурсі»**

Кваліфікаційна робота (проєкт)
на здобуття ступеня вищої освіти "магістр"

Виконав: здобувачка
Спеціальності 035 Філологія
Освітньо-професійної програми
Філологія (германські мови та літератури
(переклад включно))
Аверіна Олена Андріївна

Керівник: д-р. філол. н., проф. Цапів А. О.
Рецензент: д-р. філол. н., проф. Крисанова Т.А.

Івано-Франківськ - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1.1. Національна ідентичність у сучасних лінгвістичних студіях.....	7
1.2. Позиціонування українського портрету у медійному дискурсі.....	14
1.3. Медійний дискурс та його лінгвістичні і комунікативні параметри.....	20
РОЗДІЛ 2. Презентація української ідентичності у медійному дискурсі Великої Британії.....	24
2.1. Національна ідентичність українця крізь призму образу Президента Володимира Зеленського.....	24
2.2. Репрезентація України як центру військового конфлікту.....	29
2.3. Стрижневі риси українця як основа створення його ідентичності у медійному дискурсі.....	37
ВИСНОВКИ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50

ВСТУП

Актуальність. В умовах глобалізації та інтеграції різних культур, медійний дискурс став важливим інструментом для формування та презентації національної ідентичності. Особливо актуальним є дослідження української ідентичності в медійному просторі Великої Британії, де вона стає об'єктом уваги з огляду на історичні, політичні та соціокультурні контексти. В Україні, як і в багатьох інших країнах, поняття національної ідентичності вбирає в себе різні аспекти, такі як мова, традиції, цінності, а також сприйняття українців у світі. Оскільки Велика Британія має давню історію взаємодії з Україною, а також є важливим політичним та культурним центром Європи, медійний дискурс цієї країни може суттєво впливати на формування образу українців та усвідомлення їхньої ідентичності за кордоном.

У нашому дослідженні проаналізовано як медіа у Великій Британії позиціонують українську ідентичність, які стереотипи та уявлення панують у суспільстві, а також як ці уявлення змінюються в контексті подій, що відбуваються в Україні, зокрема в умовах російської агресії. У роботі досліджено роль медіа у створенні позитивного або негативного іміджу України, а також їх вплив на формування суспільної думки про українців. Такий аналіз дозволив зрозуміти, які наративи домінують у британському медіадискурсі та яким чином вони можуть сприяти або заважати процесу консолідації української ідентичності в умовах сучасності.

Дослідженням національної ідентичності займалися такі науковці, як Бичко О. В., Бойко С., Грабовський С., Лосєв І., Пономарьов В., Демиденко О., Козловець М. А. та інші.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційну роботу виконано відповідно до науково-дослідної теми кафедри англійської філології і світової літератури ім. проф. Олега Мішукова факультету української й іноземної філології та журналістики

«Лінгвокогнітивні, лінгвокультурологічні, наратологічні та перекладозначі аспекти дослідження художніх та нехудожніх типів текстів», державний реєстраційний № 0123U103801.

Мета дослідження – визначити специфіку створення української ідентичності в медіадискурсі Великої Британії через образ Президента України, наративи війни, у яких відбито контексти війни, що триває з 2022 року, та з'ясувати особливості формування портрету національної ідентичності українця.

Завдання дослідження:

- окреслити теоретико-методологічний апарат дослідження, зокрема обґрунтувати поняття «національність», «національна ідентичність», «медіадискурс»;
- дослідити формування національної ідентичності українця крізь призму образу Президента Володимира Зеленського;
- виявити особливості репрезентації українців та України як центру військового конфлікту;
- проаналізувати стрижневі риси українця як основу створення його ідентичності у медійному дискурсі.

Об'єкт дослідження – українська національна ідентичність у медійному дискурсі.

Предмет дослідження – особливості формування української національної ідентичності через образи, наративи та репрезентацію України в британському медійному дискурсі.

Матеріалом дослідження послуговували статті популярних британських видань *The Guardian* та *The Telegraph*, присвячених темі України у період з 2022 по 2024 рр.

Методи дослідження: для узагальнення теоретичного доробку, що слугує підґрунтям роботи, було використано загальнонаукові методи аналізу,

синтезу, дедукції та індукції. Для аналізування фрагментів медійного дискурсу, у яких репрезентовано питання України та українців, було використано методи дискурсивного аналізу (виявлення екстралінгвальних чинників, що формують контекст формування української національної ідентичності в текстах), лексико-семантичного аналізу (для визначення семантики лексичних одиниць, у яких відбито уявлення про українську національну ідентичність), метод наративного аналізування, для визначення взаємозв'язку між наративами війни та їх впливу на формування української національної ідентичності у медійному дискурсі Великої Британії.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у виявленні специфіки позиціонування української національної ідентичності у медійному дискурсі Великої Британії на матеріалі сучасних публікацій, які найдинамічніше відображають політичні, економічні, соціокультурні та глобальні контексти суспільної думки щодо усвідомлення та репрезентації ідентичності українця крізь призму образу Президента України, наративів війни та контекстів фінансової та військової підтримки України.

Практичне значення роботи: результати наукового дослідження можуть бути використанні у викладанні таких освітніх компонент: «Порівняльно-історичне та типологічне мовознавство» (теми «Мовна картина світу», «Поняття мовної особистості»); «Стилістика англійської мови» (тема «Типи нарації»).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел.

Апробація. Результати дослідження пройшли апробацію на попередньому захисті кваліфікаційних робіт (проектів) освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» на кафедрі англійської філології й світової літератури імені професора Олега Мішукова факультету української й іноземної філології та журналістики Херсонського державного університету.

Публікації. Результати дослідження висвітлено у матеріалах II Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями філологічних, лінгводидактичних і соціальнокомунікаційних досліджень» (28-29 листопада 2024 року), тема доповіді «Формування суспільної думки про українську національну ідентичність».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

1.1. Національна ідентичність у сучасних лінгвістичних студіях

В останні десятиліття, поряд із процесами глобалізації та інтеграції, у світі спостерігається протилежна тенденція – посилення уваги до національної ідентичності країн і народів, пробудження їхнього культурного життя та зростання національних амбіцій. Науковий термінологічний апарат налічує значну кількість визначень поняття «національна ідентичність», яке трактують по-різному, залежно від мови, країни та ситуації на політичній арені. Через складність та неоднозначність інтерпретації, вважаємо за необхідне ґрунтовно проаналізувати погляди дослідників **щодо визначення основних рис поняття національної ідентичності.**

Для обґрунтування теоретичного апарату дослідження, звернемося, у першу чергу, до характеристики поняття «ідентичність».

Номінативні одиниця «ідентичність» має латинське походження, де «*indenticus*» означає «утотожнений», «однаковий» [28]. Цей термін активно

застосовується в різних галузях науки, зокрема в психології, соціології, філософії, етнології, політології та геополітиці, де набуває різних відтінків значень залежно від сфери використання.

Осмилення явища «ідентичність» відбувається протягом багатьох століть і з'являється вже у філософській думці античності. Хоча ще не має сучасної назви. У зарубіжній науковій думці вона утвердилась у другій половині XX століття, а у вітчизняній – після 1990 р.

Зазначене філософське осмилення ідентичності розгортається навколо проблеми ототожнення як ключової риси буття, що зводить множинність до єдиної першооснови. Серед мислителів, які досліджували питання ідентичності, можна виокремити античних філософів Парменіда, Платона та Аристотеля. У їхньому баченні тотожність постає фундаментальною властивістю буття, що виражає єдність, позбавлену розбіжностей та зведену до одноманітності [28].

Проблема ідентичності в психології бере свій початок із психоаналізу, заснованого З. Фройдом. Він розглядав це поняття як процес самоототожнення людини з важливими особистостями, на яких вона свідомо чи підсвідомо прагнула рівнятися. Мотивами такого самоототожнення, за Фройдом, були страх втратити любов і страх перед покаранням [34].

Загально визнаним засновником теорії ідентичності вважається Е. Еріксон, який, на відмінну від З. Фрейда, розглядав явище ідентичності у контексті індивіда і суспільства. На його думку, цей зв'язок є нерозривним, й ідентичність формується в процесі соціалізації особистості та входження індивіда у суспільство. Тобто за Е. Еріксоном, вона є соціалізованою складовою «Я», природа якої змінна, процесуальна та динамічна [12].

Теорію Е. Еріксона продовжують розвивати представники когнітивного напрямку – Г. Теджфел, Дж. Тернер, Дж. Мід, Л. Краппман, Ю. Хабермас, погоджуючись із соціальною та динамічною природою ідентичності [31, 42, 45]. Крім того, дослідники починають розрізняти два рівні ідентичності – особистісний та колективний. Особистісний рівень ідентичності

проявляється через індивідуальний і соціальний аспекти, тобто у вертикальному і горизонтальному вимірах. Баланс цих вимірів створює відчуття самопізнання та тотожності. Колективна ідентичність відображає основну подібність між членами певної групи, що виражається у солідарності, спільній діяльності та взаємодії. Вона передбачає ототожнення себе з різними соціальними групами, такими як клас, сім'я, етнічна спільнота, нація або народ. Відтак можна зробити висновок, що національна ідентичність належить до цієї категорії.

Поняття «національна ідентичність» тісно взаємопов'язане з іншим фундаментальним поняттям – «нація».

Е. Гелнер розглядає націю як продукт індустріальної культури, а формування національної картини світу – як наслідок переходу від «низької» культури аграрно-писемного суспільства до «високої» культури індустріального суспільства. Це суспільство відзначається масовою освіченістю, високим рівнем грамотності та громадянської свідомості більшості його членів [18].

У Новому світі ідея нації почала виконувати подібну функцію до тієї, яку в Середньовіччі відігравала християнська віра, сприяючи об'єднанню людей у культурно-політичні спільноти. Е. Хобсбаум підкреслює, що, незважаючи на концептуальну та історичну багатозначність, поняття нації слугувало інструментом відбору - об'єднувало певних людей у спільноту та відмежовувало їх від інших [22]. Така трактовка нації як інструменту соціально-політичної класифікації та ідентифікації нерозривно пов'язана з концепцією «національної ідентичності».

Розкриваючи поняття «нація», М. Пірен зазначає, що розвиток народів являє собою тривалий, динамічний та суперечливий процес, що складається з двох етапів: перший – давній, пов'язаний із виникненням етносів та етногенезом, і другий – новітній, пов'язаний із формуванням націй, або націогенезом [17]. Якщо рід і плем'я відображають історію народу, то нація символізує його сьогодення та майбутнє. Будучи пов'язаним з переходом до

індустріального суспільства, націогенез передусім охопив Західну Європу, а в XIX ст. – Східну [19].

Б. Андерсон розглядає національність у контексті етнічності, вважаючи її наслідком виховання в певному суспільстві. На його думку, людині прищеплюється міф про спільне походження та тісні кровні, культурні й історичні зв'язки між усіма членами народу, до якого вона належить [1]. Нація, за Б. Андерсоном – це один з різновидів людських спільнот, що є уявним, оскільки жоден з індивідів, що складають цю спільноту, не знає і ніколи не зможе дізнатися всіх її членів, це не заважає їм ідентифікувати себе з ними. У цьому контексті уявну спільноту можна порівняти з віртуальною спільнотою в Інтернеті. Порівняння нації з віртуальною спільнотою в Інтернеті ілюструє, як сучасні технології можуть сприяти формуванню колективної ідентичності, яка не обмежується фізичним простором, але базується на спільних уявленнях і цінностях.

На противазі конструктивістським ідеям Б. Андерсона засноване розуміння нації Е. Смітом. На його думку, націотворення відбувається не через навіювання, а виділяється завдяки «споконовічним зв'язкам», ключовим з яких є етнічність [25]. Вона у свою чергу містить у собі успадковані символи, які формують сучасну націю. Такими символами є: мова, звичаї, релігія, гімни, прапори, національні свята та ін. Таким чином, нації не тільки складаються з комплексу символів, вони і відрізняються завдяки відмінним символічним комплексам. Філософське осмислення символів також передбачає інше розуміння часу. Згідно з Е. Смітом, теперішнє впливає на сприйняття минулого, але не позбавляє його автономії, а минуле впроваджує символи в теперішнє. Тому, нація визначається, як така, що існувала і минулому, і продовжує існувати й донині. Успадковані від етнічності символічні елементи вважаються Смітом частиною міфо-символічного комплексу [26]. Міф покликаний впровадити у націю цінності, потребу їх захищати та сформувати усвідомлення нації, як «супер сім'ї», а не просто солідарних незнайомців.

Згідно з висновком спеціальної комісії Британської академії наук [6], основними рисами нації є: підпорядкування всіх її членів єдиному урядові; проживання на одній території; спільна мова, література та звичаї; спільне походження та історія; наявність окремого національного характеру; спільна релігія; спільні інтереси; наявність спільних почуттів або «волі», що повинні мати специфічно «національний» характер; повага між людьми, що належать до однієї нації; відданість єдиному цілому; почуття гордості за досягнення та смутку за невдачі національної політики; зневага або ворожість до інших національностей. Ці елементи формують відчуття єдності та ідентичності серед її членів, а також сприяють розвитку спільних інтересів і почуттів. Важливими аспектами національної ідентичності є також емоційна прив'язаність до нації, що проявляється у гордості за її досягнення та співчутті до невдач, а також взаємна повага і відданість єдиному цілому, що сприяє формуванню національної солідарності та колективної свідомості.

Узагальнення зазначених вище теорії та трактувань поняття «нація», дозволяє дійти таких висновків: нація, передовсім, це - сукупність людей, об'єднаних спільною назвою, мовою, історичною територією та/або офіційними державними кордонами, загальними міфами та історичною пам'яттю, масовою і громадською культурою, єдиною економікою, рівними юридичними правами та обов'язками для всіх членів, а також самоідентифікацією.

Визначення поняття «національна ідентичність» включає у себе, як і поняття «нація», різноманітні концепції. У першій половині 90-х років проблема класифікації національних ідентичностей була досліджена в працях Е. Сміта та П. Альтера. Зокрема, П. Альтер розрізняв концепції культурної національної ідентичності та громадянської політичної ідентичності. Він вважав, що основними складовими культурної ідентичності є спільність традицій, мови, місця проживання, релігії, звичаїв і історії. Ключовим елементом політичної національної ідентичності є наявність у громадян політичної свідомості та рівності перед законом [2]. Ці складові взаємодіють,

формуючи відчуття належності до нації та визначаючи, як індивіди сприймають свою роль у суспільстві.

Розкриваючи зміст національної ідентичності, Е. Сміт виділяє західну (громадянську) та східну (етнічна) моделі національної ідентичності. Перша модель включає у себе компоненти, які співзвучні із визначенням поняття «нація» [26]: історично спільна територія, закони та інститути; політична рівність громадян, що відображається в чинній системі прав і обов'язків, а також спільність громадянської культури та ідеології

На відміну від західної моделі, на думку Е. Сміта східна або етнічна модель національної ідентичності характеризується такими основними компонентами : походження, що сприймається як належність до свого клану, національна культура, мова та звичаї.

Як зазначає український дослідник Д. Сладкий [10], згодом погляди на поділ на громадянський або етнічний тип національної ідентичності дістали критику з боку багатьох дослідників (Б. Йек, К. Нільсен, К. Калхаун тощо). Західні вчені висували ідеї про багатоаспектність та складність структури національних ідентичностей як у країнах Західної Європи та Америки, так і Східної Європи. Зокрема, К. Калхаун розвиває тезу про те, що для більшості держав і націй характерні етнічний та національний компоненти в структурі національної ідентичності [12]. Розвиваючи цю ідею, Д. Сладкий розглядає національну ідентичність як усвідомлення людиною своєї належності до конкретної нації та держави.

На думку чеських дослідників, національна ідентичність може бути розглянута як конструкт, що складається з кількох елементів [5]: територіальна ідентичність (локалізм, регіоналізм, патріотизм та європеїзм), образ нації — культурна нація (етнонаціональна) та політична нація (державнонаціональна), національна гордість (загалом, а також у культурному та державному контексті) і любов до нації (націоналізм та патріотизм) [5].

Процес формування національної ідентичності в системі ідентичностей, за К. Коростеліною, складається з трьох елементів [30]: а) прийняття специфічних складових національної ідентичності, таких як вірування, цінності та очікування, які формують національну ідентичність як колективну; б) розвиток усвідомлення нації як такої; в) самовизначення як члена цієї нації.

Згідно з К. Коростеліною, одним із головних чинників, що впливають на прийняття ключових елементів національної ідентичності, є формування самовизначення особистості як члена нації [30]. Члени нації, як соціальної групи, поділяють колективні аспекти національної ідентичності, такі як «уявлення про власну націю та інші групи, концепції національної історії та цілей, а також ставлення до традицій, символів, успіхів і невдач нації». Ці елементи, ставши частиною системи ідентичностей особистості, впливають на формування індивіда та змінюють його сприйняття світу.

М. Боришевський підкреслює, що національна ідентичність є основою патріотичних настроїв особистості [23]. Він розглядає її як стійке відчуття спорідненості з нацією, її історією, сучасністю та майбутнім, а також усвідомлення відповідальності за долю батьківщини і переконаність у важливості конкретних дій для її розвитку [23].

За О. Бичком [3], у структурі національної ідентичності виокремлюють два основні блоки: когнітивний і афективний. Когнітивний блок охоплює компоненти, такі як усвідомлення існування національної групи, самоідентифікація як члена цієї групи, знання про національну територію, емблеми, символи, інститути, звичаї, традиції, історичні події, важливі постаті, а також віру в спільність походження і спорідненість між членами національної групи, уявлення про типові характеристики її представників, а також усвідомлення взаємозв'язку між індивідом і національною групою. Афективний блок, у свою чергу, включає суб'єктивну значущість національної ідентичності, рівень відданості їй, готовність відмовитися від неї, а також важливість членства в цій групі; почуття належності до

національної групи, ступінь прив'язаності та емоційне ставлення до національної території, а також соціальні емоції, такі як національна гордість, національний сором, національна провина і національна самоповага [3].

Після теоретичного обґрунтування феномену «національна ідентичність» можемо сформулювати його значення, яке буде застосовуватися в цій роботі. Національна ідентичність охоплює визнання нацією самої себе, а також знання, повагу та приналежність до своєї історії, культури та території. Це також передбачає усвідомлення своїх унікальних характеристик.

1.2. Позиціонування українського портрету у медійному дискурсі

У більшості європейських країн та у Сполучених Штатах **Америци** процес формування націй співпав із утворенням національних держав, чого не можна сказати про українців, які до 1991 року не мали власної держави. Звідси можемо стверджувати, що українська національна ідентичність формувалася у відмінних умовах, які варто дослідити у даній роботі задля повного бачення і розкриття теми.

Процес формування національної ідентичності тісно пов'язаний із процесом націоутворення. До цього питання неодноразово зверталися українські науковці. Наступну схему розвитку української нації пропонує М. Грушевський: «Київська Русь була не спільною державою східних слов'ян, а українською, спадкоємцем її була Галицько-Волинська держава. Після литовського й польського панування на українських землях українці відновили свою державу вперше за Хмельницького, а опісля – в Українській Народній Республіці 1917 р» [27]. Відповідно логічним продовженням цього ланцюгу буде отримання Україною незалежності у 1991 році.

Л. Нагорна також бачить витoki національної самосвідомості українців у часи Київської Русі: «Вже Київська Русь наочно демонструвала уявлення про “рід руський” та “руську землю”» [21].

Згідно з І. Лисяк-Рудницьким «початок формування української нації треба шукати в період розпаду Київської держави, проте вона викристалізувалась у Галицько-Волинському королівстві та Великому князівстві Литовському» [14].

Після Люблінської унії, в умовах нав'язування католицизму та постійних моральних і матеріальних утисків, український народ зумів зберегти свою ідентичність завдяки народному християнству, яке включало в себе релігійні ідеї праукраїнського етносу. У кінці XVI століття процес національного самоусвідомлення набуває релігійного характеру, каталізатором якого стає Берестейська унія. Варто зазначити, що на той час національна мова зберігалася завдяки сільським священникам, які використовували її в повсякденному спілкуванні та щотижневих проповідях. Завдяки своїм проповідям вони формували почуття національної гордості в українців і поширювали знання про славне минуле княжої епохи.

Пов'язування релігії з етнічністю дало змогу зберегти власну самобутність в умовах несприятливої геополітичної ситуації, а також, сприяло зміцненню основ національної свідомості та ідентичності. Саме релігійна ідентичність залишалася основою ціннісної системи української громади протягом наступного століття [29].

З середини XVI століття активна національно-визвольна боротьба козацтва проти магнатського панування регулярно переростала в збройні конфлікти та завершилася в епоху Б. Хмельницького. Саме завдяки перемогам гетьмана у національно-визвольній війні 1648-1654 років, а також існуванню Запорізької Січі, українська культурна ідентичність стала визнаним і значним фактором політичної історії Європи [4]. У середині XVII століття Козацька республіка остаточно утвердилася як демократична держава з республіканською системою управління, відомою як Гетьманщина.

Козацтво середини XVI століття стало об'єднуючим чинником для українського суспільства в релігійно-національній боротьбі. Козак відіграв центральну роль у формуванні національної свідомості українців [11].

Протягом майже ста років Гетьманщина слугувала основним осередком політичного життя, де українці, відповідно до нових умов, відстоювали свою ідентичність.

Однак Переяславський договір, укладений з росією в 1654 році, суттєво уповільнив процес національного становлення українського народу. У XVII-XVIII століттях, в нових умовах московського політико-географічного середовища, усвідомлення національної окремоті українців стало розвиватися набагато повільніше, оскільки релігійний каталізатор був втраченим.

Після тривалого часу національного занепаду відновлення української національної ідеї почалося з кінця XVIII століття. Основною рушійною силою національного відродження в цей час стала українська інтелігенція. Цей період характеризувався справжнім бумом в етнографічних, філологічних і історичних дослідженнях, а також зростанням інтересу до мови, фольклору та, зокрема, історії козацтва. Вихід «Истории Русов» значно підвищив зацікавленість українським минулим. Водночас інтелектуали намагалися зробити розмовну мову основним засобом самовираження для всіх українців [13]. «Енеїда» І. Котляревського стала першим твором, який був написаний народною мовою. Саме ця публікація стала важливою віхою в утвердженні української літературної мови.

Харківські романтики, переважна більшість яких мешкала в Слобідській Україні та була тісно пов'язана з Харківським університетом, на початку XIX століття відіграли ключову роль у становленні національної ідентичності та розвитку української літературної мови. На думку Б. Андерсона, «використання цієї мови стало критично важливим етапом у формуванні української національної свідомості» [1].

Незважаючи на те, що в XIX столітті українська інтелектуальна еліта була малочисельною, її вплив на суспільство був значним. Українська інтелігенція прагнула пробудити національну свідомість через поширення освіти та розвиток української літературної мови [15]. У цей період серед

національної інтелігенції формуються значні громадські організації: Наукове товариство імені Т. Г. Шевченка, «Руська Трійця», Кирило-Мефодіївське товариство, «Просвіта».

Проголошення Української Народної Республіки стало результатом зусиль попереднього покоління українських інтелектуалів. Однак в умовах громадянської війни в Російській імперії, потужного зовнішнього тиску та внутрішніх конфліктів, УНР опинилася в безнадійній ситуації.

Зростання авторитету національних ідеалів і процвітання національної еліти у першій чверті 20-го століття були вкрай нетривалими. Процеси більшовицької українізації та «коренізації» перетворилися на антиукраїнський терор, який призвів до знищення всього, що мало національний характер. Радянський публіцистичний дискурс представляв ідеї про спільне українсько-російське походження та взаємну боротьбу, формуючи консолідовану історичну пам'ять, що заперечувала українську історію. Яскраві приклади цього можна знайти в публікаціях радянських газет, зокрема у випусках «Радянської України».

З огляду на ці події, можна стверджувати, що проголошення УНР було важливим кроком у боротьбі за національну ідентичність, однак внутрішні розбіжності та зовнішні виклики значно ускладнили його реалізацію. Суспільство опинилося під тиском радянської ідеології, яка активно намагалася викоринити національні особливості. Це свідчить про те, що, незважаючи на тимчасовий підйом національної свідомості, радянська влада застосовувала репресивні методи для контролю над національним рухом, що призвело до культурної асиміляції та втрати національної ідентичності. Публікації в радянських газетах слугували інструментом пропаганди, що формувала викривлену версію історії, намагаючись переконати суспільство в необхідності єдності з росією, водночас знецінюючи українську спадщину.

Автори статей дискредитують українських націоналістів, називаючи їх ворогами, фашистами та «неблагодійними» громадянами Радянського Союзу: «Ніколи український народ не забуде нелюдських, страхітливих

злочинів німецько-фашистських прислужників – українських буржуазних націоналістів...Вічним прокляттям прокляв їх український народ» [16]. Щодо націоналістів уживаються такі слова, як: «дикі вигуки та лайка», «жахливі звірства», «мерзенні катюги, ті, що давно втратили людську подобу...», «запроданці», «націоналістичні виродки», «самостійна держава» – колонія заокеанського імперіалізму», «оунівські бандити», «іудине плем'я» тощо.

Таким чином, під час існування СРСР була сформована радянська ідентичність і виникла нова наднаціональна спільнота радянський народ», яка в основі своїй була безнаціональною [7].

Важливу роль у відновленні процесу національного відродження відіграли українські дисиденти. «Шестидесятники» як центр українського дисидентства одночасно боролися за громадянські свободи та національні права. Використовуючи можливості, що з'явилися в другій половині 80-х років, представники української інтелектуальної еліти ініціювали процес національного відродження, створюючи опозиційні структури. Таким чином, наприкінці 1980-х років відновився суспільний інтерес до національної ідеології, який активно підтримав Народний рух України. У січні 1990 року, в річницю «Акту Злуки» обох частин України, живий ланцюг від Києва до Львова продемонстрував, що потенціал української ідеї залишається невичерпаним і здатен об'єднувати людей. Вражаючі результати референдуму в грудні 1991 року засвідчили, що основною ідеєю стало прагнення до власної державності та загального добробуту [20].

У незалежній Україні питання визначення національної ідентичності та потреба в консолідації суспільства виявилися тісно пов'язаними між собою. З початку незалежності основний політичний поділ в Україні мав регіональний характер. З моменту президентських виборів 1994 року почала використовуватися метафора «двох Україн». Відповідні сили, експлуатуючи фактори україно-російської двомовності та поліконфесійності, намагалися переконати широкі маси у «неприродності» України як держави, принаймні в її сучасних кордонах. Вони активно роздували міфи про нібито агресивну

антиросійську природу української влади та постійно атакували гуманітарну сферу країни, представляючи її як таку, що базується на спотвореній історії. Україна зображалася як держава, розділена на «україномовний і націоналістичний захід» і «російськомовний та сепаратистський схід».

Безперечно, в цьому контексті варто розглянути вплив росії на історію сучасної України більш детально. За часів президентства в. путіна російська федерація швидко відновлювала та нарощувала свій військовий і зовнішньополітичний потенціал. З часом її політика стала дедалі агресивнішою, спрямованою на неоімперський реванш, з метою залучення колишніх республік СРСР до контрольованих Москвою структур. Україна стала ключовою мішенню для цього курсу на пострадянському просторі. Питання полягало лише в тому, як повернути Україну до сфери свого впливу – через контроль над маріонетковою владою чи за допомогою військової сили. Реалізація цього задуму розпочалася з Угоди про Єдиний економічний простір, і одразу після її укладення виник територіальний конфлікт навколо острова Тузла [20].

Росія також активно втручалася у внутрішні справи України під час Помаранчевої революції, а після її перемоги почалася інформаційна війна. Посилення антиукраїнської пропаганди та створення агентурної мережі в Україні активізувалося з приходом В. Януковича до влади. Державні органи стали інструментами для демонтажу національної незалежності, зокрема Міністерство оборони, Міністерство внутрішніх справ, Служба безпеки України, Міністерство освіти і науки, прокуратура та інші. Діяльність цих структур контролювалася російськими спецслужбами, а українська економіка потрапила під вплив російського державного капіталу. В росії вже сформувалася сучасна агресивна міфологія, що змальовує Україну як ворожу державу, а потужний інформаційно-пропагандистський апарат активно проводить антиукраїнське «виховання» або «бомбування» населення росії.

Спочатку Помаранчева революція, а потім Революція Гідності захистили український суверенітет, демократичний розвиток та

проєвропейський курс. У відповідь на перемогу Євромайдану Москва здійснила пряму агресію проти України, анексуючи Крим і встановлюючи фактичний контроль росії над частиною Донбасу.

Українське суспільство демонструє силу духу, патріотизм та громадянську свідомість, що зміцнює громадянське суспільство в умовах війни з Росією. Ця сила виявляється у фронтових і прифронтових регіонах в різних сферах громадського життя: волонтерстві, медицині, підтримці внутрішньо переміщених осіб, освіті та науці, а також у активній підтримці українців за межами країни. Зміни у самосвідомості українців вказують на формування нової національної ідентичності всередині країни та за кордоном.

Таким чином, українська національна ідентичність формувалася в умовах багатовікової бездержавності, спольщення, зросійщення і радянської тоталітарної диктатури. При таких обставинах характерними ознаками формування української ідентичності стають національні пробудження та кризи ідентичності, які у різні історичні періоди та обставини замінювали один одного. В умовах сучасної війни українське суспільство звертає до консолідації своїх внутрішніх чинників та поступово відбувається звільнення від радянського впливу, формуючи україномовний та етноцентричний простір, що поєднує традиційні українські риси з адаптацією до цінностей західноєвропейського менталітету. Український менталітет відображає такі принципи, як права людини, національна гідність, свобода творчості та культура. Війна значно пришвидшила процес дерусифікації і та зробила неможливим подальше поширення проросійських наративів.

1.3. Медійний дискурс та його лінгвістичні і комунікативні параметри

Термін «дискурс» використовується в науці вже не одне століття, проте його трактування постійно зазнає змін і уточнень. Навіть ретроспектива не

допомагає виявити справжнє ядро поняття «дискурс», оскільки воно було дуже неоднозначним. Так, в латинській мові існувало слово «discurrere» – обговорювати, вести переговори. Якщо припустити, що це поняття утворилося від іншого латинського слова, а саме «discursus», тоді воно означало «бігання туди-сюди, кругообіг, рух». У сучасній англійській мові слово «discourse» – серйозна розмова, міркування, трактат, доповідь, лекція. У перекладі з французької «discours» – мова, виступ, трактат, глибоке міркування [25].

Сьогодні термін «дискурс» активно використовується в різних наукових галузях, таких як мовознавство, соціологія, культурологія, психологія та політологія. Він має різні трактування в залежності від контексту, оскільки є об'єктом міждисциплінарних досліджень. Існує безліч визначень, що описують цей феномен з різних теоретичних перспектив.

У сучасному лінгвістичному словнику А. Загнітка представлені такі визначення: «дискурс – це зв'язний текст у поєднанні з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими елементами»; «Дискурс – це текст, взятий у його кінцевому аспекті»; «Дискурс як соціальний акт, що має певну мету, мислиться як конститутивний елемент взаємодії людей та їхніх механізмів свідомості (когнітивних процесів)» [8, с. 206].

Мовознавиця К. Серажим визначає термін «дискурс» як складне соціолінгвістичне явище в умовах сучасної комунікації. Воно залежить, по-перше, від соціокультурних, політичних, прагматичних, ситуативних і психологічних факторів. По-друге, дискурс включає «видимі» лінгвістичні елементи (зв'язний текст або його семантично значущі та синтаксично завершені частини) і «невидимі» екстралінгвістичні компоненти (знання про світ, ідеї, наміри та цілі інших людей, які потрібні для розуміння тексту). По-третє, він характеризується спільністю світу, що «конструюється» його творцем (автором) і інтерпретується його споживачем (слухачем або читачем) під час процесу спілкування [25].

Ф. Бацевич розглядає «дискурс» як складний синтез лінгвістичних практик і екстралінгвістичних чинників, таких як комунікативні ситуації, завдання, поведінка учасників, їхні установки та цілі, які визначають особливості сприйняття [25]. В цілому, сучасне мовознавство трактує «дискурс» як зв'язний текст у поєднанні з його екстралінгвістичними (прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими) чинниками, розглядаючи текст у контексті події [28].

Термін «медійний дискурс» вперше ввів З. Харріс у своїй теорії лінгвістики тексту в 1952 році. Він відображає актуальні настрої суспільства в різних сферах, таких як політика, економіка та культура, слугуючи постійним фоном. Це також стосується динамічних інноваційних процесів, які включають лексичні новотвори, семантичні неологізми, «відроджені» архаїчні слова, словосполучення, крилаті фрази та запозичення з інших мов [9].

Згідно з лінгвістом А. О'Кіффі, медіадискурс – це усна та письмова комунікація, що здійснюється через медіаплатформи, орієнтована на віддалених читачів, слухачів або глядачів. Він підкреслює, що медіадискурс не є спонтанним або ситуативним, оскільки реципієнт зазвичай не має можливості відразу реагувати на отримане повідомлення. Таким чином, дослідник визначає медіадискурс як публічну взаємодію, зафіксовану в усній або письмовій формі, яка «конструюється» під час мовлення [5].

Вивчаючи питання медіадискурсу, науковиця С. Баранова зазначає, що медіадискурс має на меті виконання наступних завдань:

- 1) пояснення ситуації та опис отриманої інформації;
- 2) регулювання реальності суб'єкта;
- 3) мотивацію сучасної людини до аналізу та формування громадської думки і власних мотивів, що, в свою чергу, спонукає адресата до відповідних дій;

- 4) вплив на свідомість адресата через інформаційний потік, який, в свою чергу, взаємодіє з людьми в часі і просторі, викликаючи необхідний зворотний зв'язок;
- 5) прогнозування можливих поведінкових реакцій окремих чинників для стимулювання пропозицій наслідків і висновків [24].

В лексико-граматичному аспекті для медіатекстів характерні активне використання дієслів, пасивних, безособових конструкцій, поєднань дієслова та прислівника, що надає текстам новин динамічність та оперативність. Відмінною особливістю текстів медійного дискурсу є модальність реальності, використання індикативів (дієслів дійсного способу). Багато атрибутивних конструкцій, які зустрічаються в медіатекстах, в більшості випадків, складаються з 2-3 компонентів. Для того, щоб новинний текст був достовірним, він підкріплюється прямим або прихованим цитуванням. У більшості випадків медіатексти динамічні та швидко надають інформацію читачеві, тому відбуваються концентрація та стиснення інформації шляхом збільшення лексичних та синтагматичних сполук. Однією з головних особливостей текстів новин є високий ступінь клішованості. В медійній комунікації фіксується багато ідіоматичних виразів, порівняльних конструкцій, метафор, лексичних новотворів та авторських неологізмів [24].

З вищевикладеного ми можемо прийти до висновку, що медійний дискурс – це форма публічної комунікації, що здійснюється через засоби масової інформації, включаючи друковані видання, радіо, телебачення, Інтернет та соціальні мережі. Він включає в себе тексти та висловлювання, що створюються і розповсюджуються з метою інформування, впливу, розважання або мобілізації широкої аудиторії. Медійний дискурс характеризується специфічними лінгвістичними, стилістичними та риторичними особливостями, які визначаються вимогами до доступності, зрозумілості та емоційного впливу на аудиторію.

РОЗДІЛ 2. ПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

2.1. Національна ідентичність українця крізь призму образу Президента Володимира Зеленського

Національна ідентичність українців крізь призму образу Президента Володимира Зеленського є актуальною темою, особливо в контексті подій останніх років, зокрема, з повномасштабним вторгненням в Україну. Імідж Зеленського як політичного лідера відіграє значну роль у формуванні уявлень як про українську ідентичність, так і про її трансформацію під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів.

Наприклад в статті видання *The Guardian* «*Zelenskiy to attend UK cabinet meeting in effort to disrupt Russian oil sales*» [50] йдеться про візит президента України Володимира Зеленського до Великої Британії, де він зустрінеться з британським кабінетом і звернеться до міністрів. Основна мета візиту – надати новий імпульс зусиллям щодо зупинки обходу санкцій росією через продаж нафти.

- *Since Russia invaded Ukraine in February 2022, the number of oil tankers masking their identity and running without proper insurance has increased, allowing the Kremlin to build a “dark fleet” and maintain oil revenues to fuel Russia’s war machine [50].*

Зеленський є символом стійкості України на міжнародній арені, яка використовує дипломатичні засоби для боротьби не лише на військовому, а й на економічному фронті. Його візит до Великої Британії підкреслює його здатність мобілізувати західні держави для посилення санкцій проти росії. Важливо те, що він безпосередньо звертається до ключових урядів союзників, залучаючи їх до боротьби з економічними маніпуляціями росії.

Стаття The Guardian «*Zelenskiy fires head of air force after fatal crash of donated F-16 fighter jet*» [49] аналізує події, пов'язані зі звільненням Миколи Олещука, командувача Повітряних сил України, після катастрофи винищувача F-16, що забрала життя українського пілота. Це рішення Володимира Зеленського висвітлює низку ключових аспектів, які можна пов'язати з ширшим контекстом українського військового та політичного лідерства під час війни. Звільнення Олещука прямо не було пояснене Зеленським, але його заява про необхідність «захистити» життя захисників України натякає на зв'язок з катастрофою F-16, в якій загинув підполковник Олексій Месь. Це демонструє готовність Зеленського вживати рішучих заходів для забезпечення безпеки українських військових, навіть якщо це означає кадрові зміни у військових структурах.

- *I have decided to replace the commander of the air forces ... I am eternally grateful to all our military pilots [49].*

Наступною проаналізуємо статтю «*The Zelensky Story review – you can feel the humanity radiating from the Ukrainian president*» [44]. Рецензія на документальний фільм «The Zelensky Story» від Люсі Манган у The Guardian висвітлює шлях Володимира Зеленського від коміка до політичного лідера і символу опору українського народу під час війни з росією. Один із ключових аспектів, на якому наголошує Манган, – це перехід Зеленського від ролі актора в серіалі «Слуга народу» до реального президента України. Вона зазначає, що історія Зеленського настільки неймовірна, що «ви не ризикували б її вигадати» (*It's such an astonishing story that you wouldn't dare make it up [44]*). Це підкреслює унікальність його кар'єрного шляху, коли вигадана роль перетворюється на реальність, і він стає лідером, що уособлює боротьбу за незалежність і демократію.

Одним із центральних мотивів рецензії є порівняння Зеленського та Володимира путіна. Манган підкреслює різницю між двома лідерами: «тільки фільм може захопити бездушність російського президента і невимовне почуття неправильності, яке він несе» (*Only film can capture the blank-eyed*

soullessness of the Russian president and the ineffable sense of wrongness he carries [44]). Водночас Зеленський, за її словами, випромінює «тепло, чарівність і людяність» (*the warmth, charm and humanity radiating from his Ukrainian counterpart [44]*). Це порівняння створює чітку дихотомію між добром і злом, втіленими в цих двох політичних фігурах.

У статті видання Telegraph «*Exclusive: Ukrainian president warns Russian build-up 'threatens entire democratic order'*» [32] відображено ключові геополітичні виклики для України, Європи та світу, пов'язані з ескалацією військової присутності росії біля українських кордонів. Президент Володимир Зеленський, у своєму інтерв'ю, робить кілька важливих заяв, зосереджуючи увагу на загрозах для демократичного порядку та важливості західної підтримки.

Зеленський наголошує на тому, що розміщення російських військ загрожує не тільки Україні, але й «усій демократичній системі», і є викликом для принципів свободи та невтручання у вибір націй. Він вважає, що вступ України до НАТО є єдиною довгостроковою гарантією миру, оскільки альянс може надати необхідну безпеку у відповідь на зростання агресії Росії. Прикладом цього є його слова:

- *It is only Ukraine's accession to NATO that can guarantee security and peace in the long run [32].*

Окрім військової загрози, Зеленський звертає увагу на інші аспекти російського впливу, такі як інформаційні війни, кібератаки та економічний тиск. Він підкреслює, що росія використовує не тільки військову силу, але й «дезінформацію, змови, спроби втручання в політичні процеси інших країн», що становить небезпеку для міжнародної стабільності.

Стаття також акцентує на дипломатичних зусиллях, таких як зустріч Зеленського з Еммануелем Макроном і Ангелою Меркель, де обговорюється можливість подальших переговорів із росією. Він підтримує ініціативу Джо Байдена щодо двостороннього саміту з Володимиром путіним для зниження

напруженості. Зеленський вважає, що ця зустріч стане випробуванням для Європи та західного світу загалом:

- *It is a test of the strength of our ties and the weight of the words and decisions of Western nations [32].*

У статті «*Zelensky flies to London for talks with Starmer*» [52] йдеться про візит президента України Володимира Зеленського до Лондона для зустрічі з Кіром Стармером, прем'єр-міністром Великої Британії, та генеральним секретарем НАТО Марком Рютте. Цей візит відображає напружену дипломатичну діяльність Зеленського, спрямовану на зміцнення міжнародної підтримки України у війні проти Росії, а також на його зусилля щодо просування вступу України до НАТО. Цікаво, що ця зустріч підкреслює постійні запити Зеленського на постачання додаткової зброї, а також його представлення плану перемоги («*victory plan*»), що свідчить про прагнення України не тільки до захисту, а й до активних дій для завершення конфлікту. При цьому він шукає підтримки від різних європейських лідерів під час свого турне по Європі, що підкреслює його дипломатичну стратегію мобілізації союзників.

Підтримка Великої Британії залишається ключовим моментом, і речник прем'єр-міністра зазначив, що країна забезпечить «*iron-clad*» підтримку Україні. Це фраза, яка демонструє непохитність британської позиції щодо війни та солідарності з Україною. Важливим аспектом залишається також питання використання Storm Shadow ракет, яке, хоча і не обговорюється офіційно, залишається актуальним у контексті військової допомоги.

У статті «*Zelensky arrives for Starmer talks as Western support for Ukraine falters*» [51] йдеться про візит президента України Володимира Зеленського до Лондона на тлі зменшення підтримки України з боку Заходу у її боротьбі проти російської агресії. Цей візит є частиною європейського турне, під час якого Зеленський шукає підтримки зброєю та продовження співпраці з НАТО.

Західна підтримка для України починає розколюватися, і навіть адміністрація Джо Байдена вже не настільки зацікавлена у «плані перемоги» Зеленського, який, як зазначено, був більше списком побажань щодо постачання зброї, ніж реальною стратегією для перемоги над росією:

- *less than impressed with the Ukrainian president's 'victory plan', which US officials complained was more a wishlist for weapons than a strategy to defeat Russia [51].*

Також відзначено, що США проігнорували прохання Зеленського дозволити застосування західних ракет для ударів по території росії, що є центральним елементом його бачення перемоги у війні:

- *Mr Biden also ignored Mr Zelensky's pleas to be allowed to fire Western missiles at Russia [51].*

На фоні цього, деякі неназвані джерела з Європи та США почали натякати на можливість компромісу з Кремлем, що може передбачати поступку територією України в обмін на членство в НАТО («*it may be time to cut a deal with the Kremlin*» [51]), проте Зеленський твердо заявляє, що не поступиться жодним сантиметром української території («*he will not concede an inch of Ukrainian territory*» [51]).

Лондон є однією з ключових зупинок Зеленського під час його європейського турне, де він зустрічається з Кіром Стармером, на якого може покладатися щодо підтримки:

- *Mr Zelensky can rely on Sir Keir Starmer to continue to back him [51].*

Однак найбільшою проблемою для Зеленського залишається питання, чи зможе він зберегти єдність західної підтримки, особливо на тлі наближення виборів у США.

Отже, національна ідентичність українців через образ президента Володимира Зеленського постає важливою темою, яка розкривається в контексті сучасних викликів, зокрема повномасштабної війни з росією. З моменту початку агресії в 2022 році Зеленський став символом національної

стійкості та опору, оскільки його дії на міжнародній арені не лише сприяють зміцненню української ідентичності, а й допомагають формувати позитивний імідж країни серед міжнародних партнерів.

Образ Зеленського, як лідера, який активно звертається до західних держав за підтримкою, особливо в питаннях постачання зброї і європейської інтеграції, став ключовим у визначенні сучасного українського патріотизму. Наприклад, його візит до Великої Британії підкреслює важливість міжнародної підтримки у боротьбі з російською агресією. Зеленський використовує дипломатичні канали для того, щоб мобілізувати союзників та забезпечити Україні необхідні ресурси для ведення війни.

Водночас, його рішучість у питанні захисту територіальної цілісності України та відмова від будь-яких компромісів підкреслюють глибокі корені української ідентичності, що базуються на боротьбі за незалежність і демократію. Наприклад, його заяви про відмову поступитися територією свідчать про сильний патріотизм та відданість національним інтересам.

Образ Зеленського також контрастує з російським лідером володимиром путіним, створюючи чітку дихотомію між добром і злом. У порівнянні з бездушністю і агресивністю путіна, Зеленський випромінює людяність, тепло і рішучість, що сприяє формуванню позитивного сприйняття України на міжнародній арені. Його особистість і стиль лідерства стають основними елементами національної ідентичності, демонструючи, що українці готові боротися за свої цінності та незалежність, навіть у найскладніші часи.

2.2. Репрезентація України як центру військового конфлікту

Репрезентація України як центру військового конфлікту в британських ЗМІ за останні роки суттєво змінилася, особливо в контексті

повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році. Британські ЗМІ стали важливим каналом інформації, формуючи сприйняття війни, її наслідків та ролі України на міжнародній арені. Український конфлікт часто зображують як боротьбу не лише за територіальну цілісність, а й за цінності демократії, свободи та незалежності. ЗМІ акцентують увагу на тому, що Україна протистоїть агресії, яка загрожує не лише їй, а й усьому світовому порядку. Наприклад, такі видання як The Guardian і The Telegraph постійно висвітлюють події в Україні, наголошуючи на важливості підтримки Заходу та солідарності з українським народом.

В статті видання The Guardian «*UK will give Ukraine £3bn a year 'for as long as it takes', says Starmer*» [46] йдеться про те, що новий прем'єр-міністр Великої Британії, Кір Стармер, пообіцяв продовжувати надавати Україні військову допомогу в розмірі щонайменше £3 млрд на рік до 2030-31 року.

- *The UK has to date promised almost £12bn in support to Ukraine since February 2022, of which £7.1bn is for military assistance. The rest is for humanitarian and economic support [46].*

На сьогодні Велика Британія пообіцяла майже £12 млрд підтримки Україні з моменту початку повномасштабного вторгнення росії в лютому 2022 року. З цих коштів приблизно £7.1 млрд призначено для військової допомоги, а решта – для гуманітарної та економічної підтримки. Це свідчить про комплексний підхід Великої Британії до вирішення кризи, який включає не лише військову підтримку, а й зусилля для забезпечення гуманітарної допомоги та відновлення економіки України.

Стаття «*No war won by single weapon, says No 10 as it still refuses to let Ukraine fire missiles at Russia*» [39] підкреслює постійні заклики Президента України Володимира Зеленського до Великої Британії дозволити використання ракет Storm Shadow проти цілей у росії, що акцентує на стратегічному бажанні України прямо протистояти російській агресії. Відповідь від Даунінг-стріт, що «*no war has ever been won by a single weapon*» [39], відображає обережну позицію уряду Великої Британії щодо військової

підтримки, вказуючи на складність війни та необхідність багатогранного підходу.

У статті також зазначено, що новий генеральний секретар НАТО Марк Рютте стверджує, що «*there is no legal reason*» забороняти Україні використовувати ракети проти військових цілей у росії, ілюструючи різні перспективи в міжнародному співтоваристві. Фокус на оперативних рішеннях показує високий рівень складності формування військових стратегій, а представник уряду зазначає, що «*we're also not going to get into detail about individual systems or operational decisions, as that would play into the hands of Putin*» [39], що відображає стратегічні ускладнення у визначенні військових дій. Протягом статті підкреслюється прихильність Великої Британії до суверенітету України, зокрема, що «*the UK's steadfast commitment to a sovereign Ukraine*» [39] вказує на моральну основу підтримки, ставлячи її в контекст захисту прав України на існування та самозахист.

Таким чином, стаття ілюструє центральну роль України в поточному військовому конфлікті з росією, одночасно підкреслюючи складності міжнародної військової підтримки та термінову необхідність допомоги Україні в умовах глобальної політики.

У статті «*Keir Starmer heads to US for summit at UN as aides seek meetings with Harris and Trump*» [37] відображено стратегічну важливість міжнародної політики, зокрема питання підтримки України в контексті конфлікту з росією. Відзначаючи, що український президент Володимир Зеленський прибуває до США, щоб «*push for a deal on the use of Storm Shadow missiles against Russia*» [37], стаття підкреслює важливість міжнародної дипломатії та зусиль України в отриманні військової підтримки.

У статті також зазначається, що візит Кір Стармера, прем'єр-міністра Великої Британії, до США відбувається в контексті його спроб знайти спільну мову з обома кандидатами у президенти, Камалою Гарріс і Дональдом Трампом. Це свідчить про прагнення Великої Британії зміцнити

свої міжнародні зв'язки та вплив на питання, пов'язані з війною в Україні. А фраза «*Starmer's trip is taking place as negotiations continue with the White House to allow Ukraine to use long-range weapons on Russian territory*» [37] акцентує на важливості обговорення військової підтримки України.

Далі в статті підкреслюється роль Великої Британії в глобальній політиці, зокрема через висловлювання Стармера про «*taking an international lead on war, climate change and poverty*» [37], що вказує на прагнення країни зайняти активну позицію на міжнародній арені. Висловлювання, що «*war, poverty and climate change all rebound on us at home*» [37], демонструє усвідомлення того, як міжнародні проблеми впливають на внутрішню безпеку та економіку Великої Британії.

На закінчення, стаття підкреслює важливість дипломатії у вирішенні складних міжнародних питань, відзначаючи, що «*the responsible global leadership that we will pursue is undeniably in our self-interest*» [37]. Таким чином, репрезентація України як центру військового конфлікту в цій статті розкриває як геополітичні аспекти, так і внутрішньополітичні мотиви, пов'язані з підтримкою України у війні проти росії.

Стаття «*Fake UK news sites 'spreading false stories' about western firms in Ukraine*» [33] зосереджена на проблемі дезінформації, яку поширюють фальшиві новинні сайти, зареєстровані у Великій Британії. Ці сайти намагаються підірвати довіру до західних компаній, що працюють в Україні, шляхом поширення неправдивих звинувачень. У ній зазначається, що такі дії можуть бути частиною російської пропагандистської кампанії, що знову підкреслює Україну як центр військового конфлікту.

Далі у статті наголошується на викликах, з якими стикаються західні компанії в Україні:

- *The use of the sites has been highlighted by a US firm, Sarn, which is working in Ukraine in the energy and military hardware sectors. It said articles on the two sites had falsely accused it of arms trafficking, judicial fraud and embezzlement [33].*

Це свідчить про те, що фальшиві новини можуть мати серйозні наслідки для бізнесу, завдаючи шкоди не лише репутації компаній, але й впливаючи на їхню економічну стабільність.

Стаття також акцентує увагу на необхідності прозорості в медіа:

- *a change in the law to force UK-registered news websites to reveal their ownership, as happens in the EU [33].*

Це підкреслює потребу в законодавчих змінах для захисту від дезінформації, що, знову ж таки, свідчить про важливість українського контексту в глобальній боротьбі з інформаційними загрозами.

Водночас фраза «*the reputation of London as a media and financial hub is being used by the Russian propaganda machine*» [33] демонструє, як конфлікт в Україні може мати далекосяжні наслідки для репутації інших країн, зокрема Великої Британії. Це ставить під загрозу довіру до британських медіа та їхньої ролі у глобальних інформаційних процесах.

Стаття «*How I was chased out of Russia by new drone teams sent to recapture Kursk*» [35], написана Джеймсом Раштоном, описує досвід журналіста в українському містечку Суджа, яке потрапило під контроль України після вторгнення. Автор детально розповідає про загрози, з якими стикаються українські військові в умовах активного використання дронів, а також про зміни на фронті, пов'язані з українським наступом на російські території.

Автор підкреслює, що «*one of the reasons Ukraine's surprise invasion of Kursk initially went so smoothly was the absence of Russian drone teams*» [35]. Це

вказує на слабкість російських військових позицій на початку конфлікту, контрастуючи з сучасними ресурсами, які тепер використовуються росією для протидії українському наступу. Тут ми бачимо, як зміни в тактиці війни впливають на ситуацію на фронті.

Далі стаття описує, як українські сили «*captured more territory in two weeks than Russia had seized from Ukraine in the whole of 2024*» [35]. Це говорить про успішність українських операцій, підкреслюючи важливість української стратегії і підготовки, яка дозволила провести успішний наступ, попри очікування.

Раштон також детально описує «Sudzha», зазначаючи, що місто було захоплене відносно неушкодженим, але тепер піддається артилерійським ударам з боку росії. Це ілюструє зміну ситуації та важливість контролю над територією в умовах війни, коли захоплені території стають об'єктом контратак.

Описуючи захоплену Суджу, автор наводить деталі про повсякденне життя та стан міста, яке залишилося без екстрених служб і спустошене. Ці деталі підкреслюють гуманітарний аспект конфлікту та руйнування, які він приносить цивільному населенню. Водночас, відзначається «war trophy» – **собака, що символізує (тут щось не ту)** не лише жорстокість війни, а й елементи надії та відродження в умовах конфлікту.

У статті «*Lammy: UK missiles are vital to stop Putin*» [38] акцентується на важливості військової підтримки України в контексті її боротьби проти росії, зокрема, в аспекті надання ракетних систем, що здатні змінити хід конфлікту. Основна думка полягає в тому, що для досягнення перемоги Україні необхідні засоби, які дозволять їй закріпитися в бойових діях, особливо перед обличчям ймовірної ескалації насильства в зимовий період.

Наприклад, Давид Леммі говорить:

- *This is a crucial period in the fight because you are setting things up to stop Russia getting the advantage over winter [38].*

Це речення не лише підкреслює терміновість ситуації, але й демонструє готовність до дій, вказуючи на важливість підтримки з боку Заходу.

Додатково, стаття вказує на геополітичні наслідки використання ракет, зазначаючи, що, якщо Україні дозволять застосовувати «Storm Shadow», це може змінити характер конфлікту, і росія вже попередила про можливі наслідки. Висловлювання путіна: «*This would in a significant way change the very nature of the conflict*» [38], ілюструє напруженість між державами і важливість міжнародної підтримки для України.

Леммі також акцентує на необхідності збільшення військових витрат Великої Британії: «*We need to get back there*» [38], що свідчить про зміну ставлення до оборонної політики в умовах загострення конфлікту в Європі.

Автор статті використовує складні речення, наприклад: «*It is understood Ukraine only has permission to fire the missiles, which have a range of around 150 miles, into Russian-held Crimea and near the Russian border*» [38], що допомагає передати напруженість дипломатичних переговорів і стратегії, які обговорюються на міжнародному рівні.

Також, наявність прямих цитат додає авторитетності, що створює враження терміновості і необхідності швидких рішень: «*Ukraine has the right to self-defence, and obviously we've been absolutely fully supportive of Ukraine's right to self-defence*» [38]. Це підкреслює моральну сторону питання і легітимність дій України.

Стаття не оминає емоційного аспекту, вказуючи на «blitz spirit» українського народу, що відображає рішучість та єдність у боротьбі за незалежність: «*You realise that there is a blitz spirit here*» [38]. Такі образи створюють емоційний зв'язок з читачем, надаючи додаткової ваги аргументам на підтримку України.

У підсумку, стаття ефективно передає терміновість і важливість міжнародної підтримки для України, використовуючи переконливі аргументи, складні синтаксичні структури та емоційні образи. Ці елементи сприяють створенню ясної картини про наслідки і виклики, з якими стикається Україна в контексті війни з росією.

Таким чином, репрезентація України як центру військового конфлікту в британських ЗМІ суттєво змінилася з початку повномасштабного вторгнення росії у 2022 році. Британські медіа стали важливими каналами інформації, формуючи сприйняття війни і ролі України на міжнародній арені. Український конфлікт часто зображують як боротьбу за демократію і незалежність. Наприклад, видання The Guardian та The Telegraph постійно висвітлюють події в Україні, акцентуючи на важливості підтримки Заходу. Стаття The Guardian «UK will give Ukraine £3bn a year ‘for as long as it takes’, says Starmer» повідомляє, що Велика Британія пообіцяла Україні підтримку в розмірі £12 млрд, з яких £7.1 млрд – для військової допомоги. Це свідчить про комплексний підхід Великої Британії до кризи, включаючи гуманітарну допомогу.

У статті The Telegraph «No war won by single weapon» підкреслюється стратегічне бажання України протистояти російській агресії, при цьому відзначаючи обережність британського уряду щодо військової підтримки. У ній також зазначається, що новий генеральний секретар НАТО підкреслює юридичні аспекти використання ракет проти росії, відображаючи різні перспективи в міжнародному співтоваристві. Стаття «Keir Starmer heads to US for summit at UN» також підкреслює важливість міжнародної політики і дипломатії в контексті підтримки України. Візит Кір Стармера до США свідчить про прагнення зміцнити міжнародні зв'язки, акцентуючи на підтримці України.

Стаття The Guardian «Fake UK news sites ‘spreading false stories’» висвітлює проблему дезінформації, що підриває довіру до західних компаній

в Україні, знову ж таки вказуючи на важливість українського контексту в глобальному протистоянні інформаційним загрозам.

В цілому, репрезентація України в британських ЗМІ ілюструє її центральну роль у військовому конфлікті з росією, а також складності міжнародної підтримки та виклики, з якими стикається країна.

2.3. Стрижневі риси українця як основа створення його ідентичності у медійному дискурсі

У британському медійному дискурсі основні риси українців формують унікальну ідентичність, яка відображає культуру, традиції та цінності українського народу. Ці риси часто підкреслюють такі аспекти, як стійкість, патріотизм і прагнення до свободи та демократії.

Однією з ключових характеристик, яку часто виділяють, є стійкість українців у воєнний час. Британські ЗМІ регулярно висвітлюють приклади героїзму та витримки українських військових і мирних жителів. Ця характеристика не лише формує позитивний імідж українців, а й підкреслює їх здатність долати труднощі та підтримувати боротьбу за незалежність.

Стаття «*Resilience and bravery in Ukraine: PhotoBrussels festival 2024*» [40] висвітлює творчість українських фотографів, представлену на фестивалі PhotoBrussels, що демонструє еволюцію української ідентичності через об'єкти трьох поколінь митців. Вона зосереджується на темах стійкості, сміливості та культурного опору в умовах війни і соціальних викликів.

У статті зазначено, що колекція «Generations of Resilience» складається з робіт 22 українських фотографів, які документують шлях країни від незалежності до вторгнення. Наприклад, Борис Михайлов у своєму проекті «At Dusk» використовує кобальтовий синій колір, щоб передати холод і труднощі життя в Україні після розпаду Радянського Союзу. «*Blue for me is*

the colour of blockade, hunger and war» [40], — говорить Михайлов, підкреслюючи глибокі соціальні проблеми, з якими стикається країна.

Фотографії, що демонструють сміливість і протистояння системі, включають роботи Євгенія Павлова, який в 1970-х роках фотографував молодь, що виявляла свою свободу в заборонених контекстах, наприклад, оголюючись на березі озера. Його серія «Violin» з 1972 року є прикладом «радісного непокору», яке ілюструє прагнення до свободи, незважаючи на ризику.

Документальна фотографія також відіграє важливу роль у відображенні життя в Україні після радянського періоду. Олександр Чекменев, який працював над серією «Passport» у 1994-1995 роках, показує реалії життя літніх людей та людей з обмеженими можливостями, підкреслюючи важливість людських історій у фотожурналістиці. Його роботи концентруються на «звичайних людях», що надає глибини та значення кожному зображенню.

Крім того, стаття акцентує на зусиллях захисту культурної спадщини України в умовах війни. Олена Субач демонструє у своїй серії «Hidden» заходи, які вживаються для збереження культурних артефактів у Львові, міста з багатою історією. Вона зазначає: «*Since the beginning of the war, we have all changed, searching for a role where we can be as effective as possible*» [40], що підкреслює трансформацію художників у відповідь на виклики війни.

На завершення, молоді фотографи, такі як Дарія Свіртілова, шукають нові способи висловлення себе через свої роботи. Її серія «Temporary Homes» досліджує реалії життя під час війни, показуючи, як обставини формують нову ідентичність: «*I see a great resilience and bravery while the world around me is collapsing*» [40].

В статті видання The Guardian «*Ukrainian refugees at risk of homelessness and exploitation in UK, report finds*» [48] йдеться про проблеми, з якими стикаються українські біженці у Великій Британії, за оцінками Британського Червоного Хреста. Згідно з доповіддю, тисячі українців, які

прибули до Великої Британії після вторгнення росії, опинилися під загрозою бездомності та експлуатації.

- *A report by the humanitarian organisation found that while overall the UK government's schemes provided a lifeline to families seeking sanctuary, some Ukrainians faced weaknesses in safeguarding procedures and a lack of sufficient training and ongoing support for hosts [48].*

В статті The Telegraph «Ukrainian refugee who survived Kyiv air raids gets 4 A*s in A-levels» [47] йдеться про успіхи української біженки Анни Урсаки, яка досягла видатних результатів в A-levels після втечі з Києва через російське вторгнення.

- *Anna fled Kyiv with her family at the start of the Russian invasion of Ukraine in 2022 and recalled being “absolutely terrified of the sirens”. Their journey west involved travelling through 10 different countries before they reached northern Italy. From there, she emailed schools at the top of the UK rankings and was awarded a place at £43,000-a-year Brighton College, which has taken around 20 Ukrainian children on full scholarships [47].*

Патріотизм також є важливою рисою, що визначає українську ідентичність. Британські медіа часто акцентують увагу на глибокій любові українців до своєї країни, їхній готовності захищати її суверенітет. Наприклад, акції протесту на підтримку України та кампанії збору коштів для військової допомоги підкреслюють цю рису в контексті міжнародної солідарності.

Стаття Ольги Руденко «*I'm Ukrainian but my first words were Russian. It's a legacy we've spent our whole lives trying to escape*» [36] глибоко аналізує патріотизм у контексті історичного і культурного розвитку України. Авторка ділиться своїм особистим досвідом, показуючи, як ідентичність і патріотизм формувалися на тлі впливу російської культури та політичної ситуації в країні.

Руденко підкреслює, що для багатьох українців, особливо її покоління, незалежність України стала чимось звичним, але не завжди усвідомленим.

Вона говорить про те, як протягом 1990-х років, в умовах економічної нестабільності і культурної невизначеності, українці стикалися з викликами формування своєї національної ідентичності. Слова «*I'm Ukrainian but my first words were in Russian*» [36] ілюструють цей внутрішній конфлікт і прагнення зрозуміти своє коріння.

З переходом до 2014 року, з початком Євромайдану та збройної агресії росії, Україна пережила «велике пробудження», що призвело до відродження патріотизму. Руденко описує, як це перетворення стало видимим на Дні незалежності 2014 року, коли українці масово почали відзначати свій національний день, гордо носивши вишиванки і підтримуючи своїх військових. Це стало символом не лише культурного, а й національного відродження, коли українці почали усвідомлювати, що готові боротися за свою свободу і незалежність.

Авторка також підкреслює, що саме агресія з боку росії стала каталізатором для формування справжньої незалежності України. Фраза «*Putin and his army of blood-lusting Russians inadvertently finalised the formation of independent Ukraine*» [36] ілюструє, як зовнішня загроза зобов'язала українців об'єднатися і захищати свою землю. Патріотизм у цьому контексті виходить за межі простої гордості за країну; це усвідомлення важливості свободи і готовність за неї боротися.

Стаття завершується закликом до солідарності з Україною, підкреслюючи, що незалежність країни є спільною справою для всіх, хто цінує свободу. Руденко зауважує, що підтримка України – це не лише підтримка однієї країни, а й боротьба за загальні цінності свободи і демократії. У цьому контексті патріотизм в Україні стає не просто особистим переживанням, а універсальним рухом за права людини та гідність.

Прагнення до свободи та демократії, яке стало особливо актуальним в умовах російської агресії, також формує ідентичність українців. Британські медіа представляють Україну як країну, яка бореться не лише за свою територіальну цілісність, але й за загальноєвропейські цінності. Це

прагнення часто ілюструється історичними паралелями з боротьбою інших народів за свободу.

Стаття Люка Хардінга «The Maidan martyrs: a decade on from Kyiv's bloody revolution» [43] присвячена пам'яті жертв Революції Гідності в Україні, яка стала ключовою подією в боротьбі за незалежність і демократію. У ній висвітлюється, як масові протести проти корупції та політичного гноблення призвели до загибелі 103 демонстрантів, чим значно змінили політичний ландшафт країни.

Стаття починається з опису подій, які призвели до протестів у листопаді 2013 року, коли президент Віктор Янукович відмовився від угоди про асоціацію з Європейським Союзом на користь підтримки з боку росії. Це рішення стало каталізатором для масових виступів, під час яких українці висловлювали своє бажання жити в демократичній країні, віддаляючись від радянського минулого та бажаючи інтеграції з Західною Європою. Патріотизм, що виник у цей період, був зумовлений прагненням українського народу до самовизначення та європейських цінностей.

Протести, що спочатку були мирними, переросли у насильство, коли Янукович, під тиском Кремля, відправив поліцію проти протестувальників. Ці дії призвели до численних жертв, серед яких був 22-річний Олександр Плеканов. Стаття описує не лише трагічну долю Плеканова, але й боротьбу його матері та інших родичів, які, незважаючи на втрати, продовжують вірити у важливість того, за що їхні близькі віддали життя.

У статті також акцентується на відповідь путіна на Революцію Гідності, яка проявилася в анексії Криму та війні на сході України. Хардінг цитує свідчення матерів загиблих, які зазначають, що без революції Україна могла б стати «другою Білоруссю», під контролем росії. В цьому контексті можна стверджувати, що Революція Гідності стала не лише боротьбою за демократію, але й за саму ідентичність України, її суверенітет і право на існування як незалежної держави.

Дискусія про те, чи була Революція успішною, залишається відкритою, оскільки вона завершилася військовими агресіями та економічними труднощами. Проте, на думку учасників і їх родичів, така боротьба була неминучою. Вони підкреслюють, що навіть у тяжких умовах сучасної війни, втрачені життя були не марними, адже це був акт опору проти авторитаризму і прагнення до кращого майбутнього для України.

Стаття також акцентує на необхідності продовження боротьби за демократичні цінності та права людини, що підтверджує, що незалежність України – це не лише політична боротьба, але й глибока соціальна та культурна трансформація. Ці події показують, що патріотизм в Україні зараз формується через спільний досвід жертв і втрат, що дозволяє українцям об'єднатися навколо спільної мети – побудови незалежної, демократичної та європейської держави.

Отже, стаття Хардінга підкреслює значення Революції Гідності як фундаментального моменту в історії України, який визначив не лише її сучасність, а й майбутнє, борючись за свободу, незалежність та демократичні цінності, які сьогодні є вкрай важливими для українців у їхній боротьбі проти зовнішньої агресії.

Крім того, культурні традиції та звичаї українців, такі як мистецтво, музика і гастрономія, також відіграють важливу роль у формуванні їхньої ідентичності. Британські медіа висвітлюють ці аспекти, підкреслюючи багатство української культури та її внесок у світову спільноту.

Стаття «*Russia can never erase Ukrainian culture': inside Liverpool's Eurovision resistance effort*» [39] відображає зусилля, спрямовані на підтримку української культури під час війни, яку веде росія проти України. У зв'язку з тим, що росія намагається стерти українську культурну ідентичність, місто Ліверпуль, як господар Євробачення, оголосило про масштабний культурний фестиваль, що включає різноманітні заходи, які представляють українську культуру.

Відзначено, що EuroFestival включає 24 художні проекти, 19 з яких є спільними ініціативами британських та українських митців. Наприклад, переможниця Євробачення 2016 року Джамала представить новий альбом, натхненний кримськотатарськими народними піснями, у супроводі BBC Philharmonic Orchestra. Це свідчить про те, як важливо підтримувати культурну спадщину під час військових конфліктів. Як зазначає Тетяна Філевська, креативна директорка Українського інституту:

- *As we all know, this war is first of all against Ukrainian culture. The Russians target museums, libraries, theatres and monuments [39].*

Забезпечення видимості української культури є не тільки актом опору, але й засобом підвищення обізнаності про агресію росії. Як зазначає міністр євробачення Стюарт Ендрю:

- *This event should be being held in Ukraine. Because of the illegal invasion and Putin's attempt to in effect wipe that country off the map, this is an opportunity for us to show 160 million how powerful it is that this city has stepped up and is hosting it on Ukraine's behalf [39].*

У цьому контексті фестиваль є платформою для підкреслення української ідентичності та культурних традицій на міжнародній арені.

Події фестивалю відзначаються різноманіттям: від опери «Chornobyldorf» до вечірок в нічних клубах Ліверпуля і Києва, що демонструє, як українська культура може зберігатися і розвиватися, незважаючи на обставини. «*During these dark times for Ukraine, the presentation of the new album in Liverpool is an essential mission for me*» [39], – зазначає Джамала, підкреслюючи важливість культурного вираження в темні часи.

Крім розваг, фестиваль має важливе соціальне значення. У статті зазначено, що очікується, що близько 160 мільйонів глядачів стежитимуть за фіналом Євробачення, а 100 000 осіб відвідають Ліверпуль під час фестивалю, що принесе місцевій економіці близько 250 мільйонів фунтів. Таким чином, EuroFestival стає не лише культурною подією, а й можливістю

для підвищення обізнаності про важкі реалії, з якими стикаються українці через війну.

Як зазначає Філевська:

- *As long as Ukrainian culture is exposed, as long as it's celebrated and known outside of Ukraine by the world, Russia will never achieve its goal [39].*

Це формулювання акцентує на важливості культурного виразу як форми опору, надаючи змогу українцям зберігати свою ідентичність у світі, що перебуває під загрозою.

В британському медійному дискурсі стрижневі риси українців формують унікальну ідентичність, яка відображає багатогранність культури, традицій та цінностей українського народу. Ключовими характеристиками, які підкреслюють цю ідентичність, є стійкість, патріотизм і прагнення до свободи та демократії, що стало особливо актуальним в умовах сучасних викликів.

Стійкість українців, особливо в часи війни, займає центральне місце в медійному висвітленні. Британські ЗМІ неодноразово наголошують на героїзмі та витримці як військових, так і цивільних осіб, що формує позитивний імідж українців. Як зазначено у статті «*Resilience and bravery in Ukraine: PhotoBrussels festival 2024*», творчість українських фотографів ілюструє культурний опір та соціальні виклики, підкреслюючи, що стійкість – це не лише фізична, а й культурна боротьба за ідентичність. Патріотизм українців також має величезне значення в формуванні їхньої ідентичності. Статті, такі як «*I'm Ukrainian but my first words were Russian*» і «*The Maidan martyrs: a decade on from Kyiv's bloody revolution*», аналізують, як історичні події, зокрема Революція Гідності, активізували патріотичні почуття і сприяли формуванню національної свідомості. Патріотизм тут виявляється не лише у любові до країни, а й у готовності боротися за її свободу та незалежність.

Суттєву роль у формуванні української ідентичності відіграє також прагнення до свободи та демократії. Британські медіа представляють Україну

як країну, що бореться не лише за свою територіальну цілісність, але й за європейські цінності, що підкреслюється у статтях, присвячених протестам та їхнім наслідкам.

Культурні традиції, такі як мистецтво, музика та гастрономія, також підкреслюють багатство української ідентичності. Події, пов'язані з підтримкою української культури під час війни, демонструють, як українці намагаються зберегти свою ідентичність навіть у найважчі часи. Отже, медійний дискурс у Великій Британії формує стійкий і багатогранний образ українців, підкреслюючи їхню стійкість, патріотизм, прагнення до свободи та культурну ідентичність. Ці риси є основою української ідентичності, що дозволяє українцям адаптуватися до нових умов, зберігаючи свою унікальність у глобальному контексті.

ВИСНОВКИ

В останні десятиліття, на тлі глобалізації та інтеграції, спостерігається зростання уваги до національної ідентичності, пробудження культурного життя та зростання націоналістичних прагнень. Термін «національна ідентичність» має різні трактування залежно від мови, країни та політичної ситуації. У цьому нами було проаналізовано погляди дослідників на ідентичність, що має латинське походження і використовується в психології, соціології, філософії та інших науках. Від античності до сучасності ідентичність розглядається як ключова риса буття, а її осмислення відбувається через призму взаємодії індивіда та суспільства. Національна ідентичність тісно пов'язана з поняттям нації, що охоплює спільність мови, культури, історії та почуттів належності.

Різні дослідники акцентують увагу на соціально-політичних аспектах національної ідентичності. Визначення нації включає в себе спільність території, мови, історії та культурних символів, які формують відчуття єдності та солідарності. Дослідження сучасної національної ідентичності показують, що вона складається з когнітивних та афективних компонентів, включаючи усвідомлення приналежності до нації, її символів та історії, а також емоційної прив'язаності до спільноти. Таким чином, національна ідентичність є динамічною конструкцією, що формується через соціалізацію, культурні практики та індивідуальне самовизначення.

Формування української національної ідентичності відбувалося в унікальних історичних умовах, які суттєво відрізнялися від процесів націоутворення в багатьох європейських країнах та США. Протягом століть українці боролися за збереження своєї ідентичності в умовах іноземного панування, культурного спольщення, зросійщення та радянського тоталітаризму. Відзначаючи етапи цього процесу, варто підкреслити роль Київської Русі, Галицько-Волинської держави, козацької доби та української

інтелігенції, які стали важливими чинниками формування національної свідомості. Незважаючи на численні виклики, такі як Переяславська угода 1654 року, терор радянської влади та зовнішні агресії, український народ зумів зберегти та відновити свою ідентичність. Підйом національної свідомості наприкінці ХХ століття, підтриманий «шестидесятниками» та українським дисидентством, виявився важливим етапом на шляху до незалежності України.

Сьогодні, в умовах російсько-української війни, українське суспільство знову звертається до своїх історичних коренів, формуючи нову національну ідентичність, яка поєднує традиційні цінності з сучасними реаліями. Консолідація суспільства навколо ідеї незалежності та гідності свідчить про глибоке усвідомлення власної національної ідентичності, що стає важливим фактором у боротьбі за збереження державності. Формування україномовного та етноцентричного простору сприяє відновленню національної самосвідомості та звільненню від спадщини радянського минулого, відкриваючи нові горизонти для українського суспільства в сучасному світі.

Термін «дискурс» має глибокі історичні корені та еволюціонує в різних наукових контекстах. Сьогодні його розглядають як складний феномен, що поєднує зв'язний текст з екстралінгвістичними чинниками, такими як соціокультурні та політичні аспекти. Медійний дискурс, як специфічна форма комунікації, відображає актуальні соціальні настрої та динаміку суспільних змін. Він виконує завдання інформування, мотивації та прогнозування поведінки аудиторії. Його лексико-граматичні особливості, зокрема активне використання дієслів та клішованих виразів, підкреслюють динамічний характер.

Образ президента Володимира Зеленського у контексті повномасштабної війни з росією став важливим елементом національної ідентичності українців. Від початку агресії в 2022 році Зеленський став

символом стійкості, активно звертаючись до західних держав за підтримкою, що зміцнює українську ідентичність і позитивний імідж країни. Його візит до Великої Британії підкреслив важливість міжнародної допомоги у боротьбі з агресією, а рішучість у захисті територіальної цілісності демонструє відданість національним інтересам.

Образ Зеленського контрастує з російським лідером володимиром путіним, створюючи чітку дихотомію між добром і злом. У порівнянні з агресивністю путіна, Зеленський випромінює людяність та рішучість, що формує позитивне сприйняття України. Його стиль лідерства підкреслює готовність українців боротися за свої цінності та незалежність навіть у найскладніші часи.

Репрезентація України як центру військового конфлікту в британських ЗМІ суттєво змінилася з початку повномасштабного вторгнення росії у 2022 році. Британські медіа, такі як The Guardian та The Telegraph, формують сприйняття війни як боротьби за демократію і незалежність, акцентуючи важливість підтримки Заходу. Наприклад, The Guardian повідомляє про обіцянку Великобританії надати Україні £12 млрд, з яких £7.1 млрд призначені для військової допомоги, підкреслюючи комплексний підхід до кризи.

У статтях також відзначається стратегічне бажання України протистояти агресії, поряд з обережністю британського уряду щодо військової підтримки. Візит Кір Стармера до США свідчить про прагнення зміцнити міжнародні зв'язки на підтримку України. Теми дезінформації та гуманітарних наслідків конфлікту також активно висвітлюються, і наголошується на важливості військової допомоги та термінових дій Заходу. Загалом, репрезентація України в британських ЗМІ ілюструє її центральну роль у військовому конфлікті та виклики, з якими стикається країна.

Стійкість українців під час війни є центральною темою в медійному висвітленні Британії, де акцентується на героїзмі військових і цивільних осіб.

Стаття «*Resilience and bravery in Ukraine: PhotoBrussels festival 2024*» підкреслює, що стійкість є культурною боротьбою за ідентичність. Патріотизм, що активізувався під час Революції Гідності, формує національну свідомість українців як готовність боротися за свободу та незалежність.

Британські ЗМІ також представляють Україну як країну, що бореться за європейські цінності, підкреслюючи значення протестів і їхніх наслідків. Культурні традиції, зокрема мистецтво та гастрономія, демонструють багатство української ідентичності, що зберігається навіть у важкі часи. Загалом, медійний дискурс у Великій Британії формує багатогранний образ українців, акцентуючи їхню стійкість, патріотизм, прагнення до свободи та культурну ідентичність, які допомагають зберегти унікальність у глобальному контексті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Київ: Критика, 2001. 271 с.
2. Бистрицький Є., Пролєєв С., Лозниця С., Зимовець Р., Кобець Р. Національна ідентичність і громадянське суспільство. Київ: Дух і Літера. 2018. 464 с.
3. Бичко О. В. Профілі української ідентичності. Соціально-психологічний аналіз: монографія. К. : Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2007. 281 с.
4. Бойко С. Формування національної ідентичності української молоді в умовах російсько-української війни. Українознавчий альманах, № 30. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2022. С. 17- 22.
5. Грабовський С., Лосєв І., Пономарьов В. Політика (до) формування модерної української ідентичності. Ніжин: Лисенко. 2018. 32 с.
6. Демиденко О. Національна ідентичність: лінгвосеміотичний аспект. Мова і суспільство. Вип. 6. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. С. 70-75.
7. Дзюба І. М. Інтернаціоналізм чи русифікація? К. : Видавничий дім «КМ Academia», 1998. 276 с.
8. Загнітко Анатолій. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. 402 с.
9. Івченко А. Тлумачний словник української мови. Харків: Фоліо. 2006. 540 с.
10. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації. Монографія. Житомир. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 558 с.

11. Кононенко В.І. Мова у контексті культури. Монографія. Київ, 2008. 390 с.
12. Костенко Н. Культурні ідентичності: перетворення і визнання. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2001, № 4. С. 74-82.
13. Кравченко Б. Соціальні зміни і національна свідомість в Україні ХХ століття. Київ : Основи. 1997. С. 253-254
14. Кремній Т. Найголовніший маркер нашої ідентичності. URL: <http://www.golos.com.ua/article/374621> (дата звернення 13.04.2024)
15. Кресіна, І. О. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: (Етнополітологічний аналіз). Монографія. К. : Вища шк., 1998. 392 с.
16. Кулик В. М. Роль української мови в національній ідентичності громадян пострадянської України. Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2014. Вип. 4-5. С. 156-171. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2014_4-5_13 (дата звернення 13.04.2024).
17. Лісовий, В. С. Культура-ідеологія-політика. К. : Вид-во ім.О.Теліги, 1997. 352 с.
18. Лойко Л. Національна ідентичність: проблеми дефініцій та політико-правового аналізу. Український науковий журнал. Освіта регіону. 2011. № 2. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/424> (дата звернення 13.04.2024).
19. Ляпіна Л.А. Етнічна і національна ідентичності: характеристика теоретико-методологічних підходів. Політичні науки: Збірник наукових праць. К., 2004. Вип. 20. С. 78-81.
20. Мороз О. Ю. Етнічний, культурний та політичний чинники формування української національної ідентичності на сучасному етапі: особливості та взаємовпливи. Ефективність державного управління. 2020. Вип. 2 (63). Ч. 1. С. 13-25.
21. Нагорна Л. Категорія «національна ідентичність» в сучасній етнополітології. Наукові записки: Збірник. К.: ІНіЕНД. 2012. Вип. 5. С. 3-11.

22. Нагорна Л. Поняття «національна ідентичність» і «національна ідея» в українському термінологічному просторі. Політичний менеджмент №2, 2003. С. 14-30.
23. Палій Г. Становлення єдиної національної ідентичності в Україні. Політичний менеджмент. 2005. № 2. С. 38-45.
24. Потапенко О. І. Українська лінгвокультурологія: навч. посібн. для студентів зі спеціальності «Українська мова і література». Корсунь-Шевченківський: ФОП Гавришенко В.М., 2014. 350 с.
25. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
26. Сміт Е. Національна ідентичність. К.: Основи, 1994. 224 с.
27. Ткаченко В. Росія: ідентичність агресора : монографія. К. : ВЦ «Академія», 2016. 256 с.
28. Філософський енциклопедичний словник: словник. Інститут філософії ім. Г. Сковороди; ред. В. І. Шинкарук. К. : Абрис, 2002. 742 с.
29. Чехович К. Олександр Потебня – український мислитель-лінгвіст. Варшава, 1931. 190 с. URL: <http://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/6033/file.pdf> (дата звернення 13.04.2024).
30. Чуловська О. Мова – маркер національної ідентичності: знайомимося з історією української мови. URL: <https://happy monday.ua/mova-marker-natsionalnoyi-identychnosti-znajomimosya-z-istoriyeyu-ukrayinskoyi-movy> (дата звернення 13.04.2024).
31. Erikson E. H. Identity: Youth and Crisis. New York : W. W. Norton, 1968. 336 p.
32. Exclusive: Ukrainian president warns Russian build-up 'threatens entire democratic order'. The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/news/2021/04/16/exclusive-ukrainian-president-warns-russian-build-up-threatens/> (дата звернення: 10.09.2024).
33. Fake UK news sites 'spreading false stories' about western firms in Ukraine. The Guardian. URL:

<https://www.theguardian.com/world/2024/sep/22/fake-uk-news-sites-spreading-false-stories-about-western-firms-in-ukraine> (дата звернення: 22.09.2024).

34. Freud S. The Interpretation of Dreams. London : Wordsworth Editions, 1997. 452 с.

35. How I was chased out of Russia by new drone teams sent to recapture Kursk. The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2024/10/01/kursk-ukraine-russia-putin-kyiv-drones-sudzha/> (дата звернення: 01.10.2024).

36. I'm Ukrainian but my first words were Russian. It's a legacy we've spent our whole lives trying to escape. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/article/2024/aug/24/ukrainian-russian-putin-independence-day> (дата звернення: 10.09.2024).

37. Keir Starmer heads to US for summit at UN as aides seek meetings with Harris and Trump. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/politics/2024/sep/24/keir-starmer-heads-to-us-for-summit-at-un-as-aides-look-for-meetings-with-harris-and-trump> (дата звернення: 24.09.2024).

38. Lammy: UK missiles are vital to stop Putin. The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/politics/2024/09/12/lammy-uk-missiles-vital-ukraine-putin/> (дата звернення: 12.09.2024).

39. No war won by single weapon, says No 10 as it still refuses to let Ukraine fire missiles at Russia. The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/politics/2024/10/10/starmer-storm-shadow-ukraine-russia-zelensky-nato/> (дата звернення: 10.10.2024).

40. Resilience and bravery in Ukraine: PhotoBrussels festival 2024. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2024/jan/30/resilience-and-bravery-in-ukraine-photobrussels-festival-2024> (дата звернення: 10.09.2024).

41. 'Russia can never erase Ukrainian culture': inside Liverpool's Eurovision resistance effort. The Guardian. URL:

<https://www.telegraph.co.uk/music/news/eurovision-ukraine-liverpool-eurofestival-whats-on/> (дата звернення: 10.09.2024).

42. Tajfel H. Social categorization and intergroup behavior. European Journal of Social Psychology. 1971. vol. 1. P. 149 – 178.

43. The Maidan martyrs: a decade on from Kyiv's bloody revolution. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/world/2024/feb/20/maidan-kyiv-protests-10-years-ukraine> (дата звернення: 10.09.2024).

44. The Zelensky Story review – you can feel the humanity radiating from the Ukrainian president. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/article/2024/sep/04/the-zelensky-story-review-you-can-feel-the-humanity-radiating-from-the-ukrainian-president> (дата звернення: 10.09.2024).

45. Turner J. C. A self-categorization theory. Rediscovering the Social Group: A Self- Categorization theory. Oxford : Blackwell`s, 1987. P. 42 – 67.

46. UK will give Ukraine £3bn a year ‘for as long as it takes’, says Starmer. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/politics/article/2024/jul/10/uk-will-give-ukraine-3bn-a-year-for-as-long-as-it-takes-says-starmer> (дата звернення: 10.09.2024).

47. Ukrainian refugee who survived Kyiv air raids gets 4 A*s in A-levels The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/news/2024/08/15/ukraine-kiev-refugee-air-raid-brighton-college-scholarship/> (дата звернення: 10.09.2024).

48. Ukrainian refugees at risk of homelessness and exploitation in UK, report finds. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/uk-news/article/2024/jul/16/ukrainian-refugees-risk-of-homelessness-and-exploitation-uk> (дата звернення: 10.09.2024).

49. Zelenskiy fires head of air force after fatal crash of donated F-16 fighter jet. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/world/article/2024/aug/30/ukraine-russian-advances-pokrovsk-kursk> (дата звернення: 10.09.2024).

50. Zelenskiy to attend UK cabinet meeting in effort to disrupt Russian oil sales. The Guardian. URL:

<https://www.theguardian.com/world/article/2024/jul/18/zelenskiy-to-attend-uk-cabinet-meeting-in-effort-to-disrupt-russian-oil-sales> (дата звернення: 10.09.2024).

51. Zelensky arrives for Starmer talks as Western support for Ukraine falters. The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2024/10/10/zelensky-turns-to-britain-in-his-hour-of-need/> (дата звернення: 10.10.2024).

52. Zelensky flies to London for talks with Starmer. The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/politics/2024/10/09/volodymyr-zelensky-flies-to-london-talks-sir-keir-starmer/> (дата звернення: 09.10.2024).